Ե՝ ՏԱՐԻ 1425 ԹՎԻՆ ՀԱՅՈՑ 4380 ՀՈՌԻ 25 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1888 10 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐԱՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

غازه‌سی ادارهٔ نورادونکیان خانی اوده‌سنده‌کی اوده‌لیك

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳԱԼԱԹԻԱՅԻ ԵՒ ԱԶԳԱՑԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գնահատեալ արժէքի	160
» » Վեցամսեայ »	80
» » Երեքամսեայ »	40
Դաւառաց » եւ տեղեկատու թղթատարով տարեկան »	240
Դաւառաց համար եւ տեղեկատու թղթատարով վեցամսեայ »	120
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	58
» » վեցամսեայ »	26

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ չարուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պերլին, 11 հոկտ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ գերմանական նաւախումբն հրաման ստացեր է Զանզիպար երթալու։ Բայց Արեւելեան Ափրիկէի Գաղթականութեան Ընկերութիւնը կառավարութեան աջակցութիւնը կը հայցէ, կրթելով պաշտպանութեան գնդերուն զորս Վիլհէլմ Ա. կայսր տուած էր իրեն։

—Պերլին, 11 հոկտ.—Պէօրսէն Զայթունգ կ'ըսէ թէ Ռայխսթակի դուռմարումը պիտի փութացուի։ Պիսմարք Իշխան վարկ մը պիտի խնդրէ՝ Զանզիպարի անկարգութիւնները զսպելու համար նաւային արշաւանքով մը, որ հրամտարութիւնը պիտի ստանձնէ Վիլհէլմ Կայսեր եղբայր Հայնրիխ Իշխան։

—Պերլին, 11 հոկտ.— Փոլիթիշէ Նաչրիխթեն կը ծանուցանէ թէ գերման կառավարութիւնն որոշած է Նիւթական հատուցման դատ բանալ այն ֆրանսացի և անգլիացի հրատարակչաց դէմ որք Ֆրետերիկ Դի Օշէրէյ թարգմանութիւնն հրատարակեցին։ Կառավարութիւնն այսպիսի դատ մը պիտի բանայ յենլով Պերնի միջազգային պայմանագրոյն ի մասին գրական սեփականութեան։ Հարկ պիտի լինի որ գերման կառավարութիւնն ապացուցանէ թէ ինք տէրն է Ֆրետերիկ Դի Օշէրէյ, և այս ալ դիւրին չէ, քանի որ Պիսմարք Իշխան հերքեց հրատարակեալ Օշէրէյ վաւերականութիւնն։

—Ալզաս-Լոռէնի իշխանութիւնն իւր երկրէն արտաքսեց Մէֆի Մինէ անուն ֆրանսերէն լրագրոյն խմբագիրն՝ Զ. Զիմմէրման, իբրեւ ֆրանսասէր նկատելով զնա։ Այս տեսակ քաղաքական արտաքսման լուրեր գրեթէ ամեն շաբաթ կուգան Ալզաս-Լոռէնէ։

—Վիլհէլմ Բ. խստիւ պատուիրեց որ Աբքուլեաց ճաշացուցակներուն մէջ և պաշտօնական յարաբերութեանց և պաշտօնագրաց մէջ գործածուած ֆրանսերէն բառեր և ասութիւններ ջնջուին, և անոնց տեղ ըստ կարի գերմաներէն բառեր և ասութիւններ յարմարցուելով գործածուին։ Այս կայսերական հրաման խղճի մտոք կը յարգուի։ Սաքս-Վէյմարի Մեծ-Դքսութեան կառավարութիւնն ամենայն եռանդեամբ կիրագործէ այն բարենորոգումն։ Այդ Մեծ-Դքսութեան նախարարութիւնն ի գերմաներէն թարգմանել տուաւ 600 օտար բառեր, որք հանրային պաշտօնէից առօրեայ գործածութեան մէջ մուտ գտած էին, և շրջաբերականաւ մը պատուիրեց ապա որ յետայսօրիկ գերմաներէն բառերն եւեթ գործածեն։—Գերմանաց այս ազգասիրական ջանքն օրինակ կրնայ լինել ուրիշ ազգերու եւս, մանաւանդ մեր ռուսահայ եղբայրներուն, որք իրենց գրական լեզուն ռուսերէն եւ գերմաներէն բառերով և ասութիւններով լեցնելով գործածեն։—Գերմանաց այս ազգասիրական ջանքն օրինակ կրնայ լինել ուրիշ ազգերու եւս, մանաւանդ մեր ռուսահայ եղբայրներուն, որք իրենց գրական լեզուն ռուսերէն եւ գերմաներէն բառերով և ասութիւններով լեցնելով գործածեն, երբ անոնց փոխարէն զուտ հայ բառեր գործածելու կարելիութիւնն ամեն օր կ'ապացուցուի Թուրքիոյ Հայոց գրականութեան և լրագրութեան մէջ։

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի առ Բուլգարիոյ Փոլիթիկ թէ Բ. Դուռն որոշած է զօրք մտցնել յԱրեւելեան Ռումելի, եթէ Պուլկարիոյ Իշխանապետութիւնը Մակեդոնիոյ մէջ օսմանեան վերապետութեան հակառակ խռովարար ընթացքի մը հետեւի։

—Ֆերտինանտ Իշխան Պուրկարէ Եւսպորու գնաց օրսի, նախարարապետ Պ. Սթամպուլովի հետ, որուն հետ հոկտ. 25ին Սոֆիա պիտի վերադառնայ՝ ներկայ գտնուելու Սոպրանյէին բացման։ Քլէմանթին Իշխանուհին ալ իւր որդւոյն եւեւէն Սոֆիա պիտի երթայ։

—Վիեննա, 10 հոկտ.— Փոլիթիշէ Բուրէոթիւնին Պելկրատէ հեռագիր մը կը հրատարակէ, որ զարմանք կը յայտնէ թէ Աւստրիոյ դէմ կասկած կարտայայտուի իբր թէ ոյժ կուտայ եղեր սերբական ծաւալման գաղափարաց ի Մակեդոնիա։ Նոյն թերթով Փոլիթիշէ կը հրատարակէ Պելկրատէ թղթակցութիւն մ'ալ, որ խստիւ կը հարուածէ Պուլկարներն, որք կը ժխտեն սերբական իրաւունքները Մակեդոնիոյ մէջ։ Հարկ պիտի լինի որ գերման կառավարութիւնն ապացուցանէ թէ ինք տէրն է Ֆրետերիկ Դի Օշէրէյ, և այս ալ դիւրին չէ, քանի որ Պիսմարք Իշխան հերքեց հրատարակեալ Օշէրէյ վաւերականութիւնն։

—Ալզաս-Լոռէնի իշխանութիւնն իւր երկրէն արտաքսեց Մէֆի Մինէ անուն ֆրանսերէն լրագրոյն խմբագիրն՝ Զ. Զիմմէրման, իբրեւ ֆրանսասէր նկատելով զնա։ Այս տեսակ քաղաքական արտաքսման լուրեր գրեթէ ամեն շաբաթ կուգան Ալզաս-Լոռէնէ։

—Վիլհէլմ Բ. խստիւ պատուիրեց որ Աբքուլեաց ճաշացուցակներուն մէջ և պաշտօնական յարաբերութեանց և պաշտօնագրաց մէջ գործածուած ֆրանսերէն բառեր և ասութիւններ ջնջուին, և անոնց տեղ ըստ կարի գերմաներէն բառեր և ասութիւններ յարմարցուելով գործածուին։ Այս կայսերական հրաման խղճի մտոք կը յարգուի։ Սաքս-Վէյմարի Մեծ-Դքսութեան կառավարութիւնն ամենայն եռանդեամբ կիրագործէ այն բարենորոգումն։ Այդ Մեծ-Դքսութեան նախարարութիւնն ի գերմաներէն թարգմանել տուաւ 600 օտար բառեր, որք հանրային պաշտօնէից առօրեայ գործածութեան մէջ մուտ գտած էին, և շրջաբերականաւ մը պատուիրեց ապա որ յետայսօրիկ գերմաներէն բառերն եւեթ գործածեն։—Գերմանաց այս ազգասիրական ջանքն օրինակ կրնայ լինել ուրիշ ազգերու եւս, մանաւանդ մեր ռուսահայ եղբայրներուն, որք իրենց գրական լեզուն ռուսերէն եւ գերմաներէն բառերով և ասութիւն-

ԵԳԻՊՏՈՍ

Ալեքսանդրիայէ կը հեռագրուի առ Թայմս.

«Որիազ փաշայի կուսակցութեան Նուպար փաշայի վարչութեան դէմ գլխաւոր գանգատներէն մին էր երկրին մէջ հանրային ապահովութեան բացակայութիւնը։ Ներքին գաւառներէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ վերջին մէկ քանի ամսոց մէջ աւազակութիւնք և անկարգութիւնք կարի յաճախած են, և գաւառական նախարարութիւնն առաջուընէ աւելի անկարող է այժմ։ Պէտք է սակայն խոստովանիլ թէ այս անկարողութիւն մասամբ վերագրելի է ոստիկանութեան վարչութեան մէջ ի գործ դրուած ինչ ինչ անճահ խնայութեանց։ Ստիպողական հարկ մը զգալի կը լինի աւելցնելու բավանդակ եգիպտական ոյժերը, թէ՛ բանակն և թէ ոստիկանութիւն, որք կարեւորագոյն դերն ունին հանրային ապահովութեան գործին մէջ։»

ԱԻԻՈՏՐԻԱ ՄԱՆԱՌՍՏԱՆ

Վիեննա, 11 հոկտ.—Վատիկան չպիտի միջամտէ Սթրոսմայէր Եպիսկոպոսի գործին։ Քանի որ Ֆրանձ Եղոէֆ Կայսրն ի Պելլովար հրապարակաւ յանդիմանելով յիշեալ Եպիսկոպոսը քաղաքական հանգամանք մը տուած է գործին, Վատիկան չուզեր՝ որոշ տնօրինութիւն մ'ընելով՝ դիմադրացնել Վիեննայի կամ Փեթերսպուրգի կառավարութիւնը։

—Կալիցիոյ Նահանգային Երեսփոխանական Ժողովին իւր մէկ վերջին նստին մէջ խորհրդակցեցաւ ռութէն երեսփոխան Պ. Ռոմանչուքի առաջարկութեան վրայ, որով կը խնդրէր մեծագոյն տեղ մը տալ ռութէն լեզուին Ժողովոյ Դիւանին անդամոց կողմէ արտասանելի բանախօսութեանց մէջ։ Ըստ այսմ որոշուեցաւ որ Ժողովոյ բացման և փակման ճառերն յետ այսորիկ թէ՛ լեհերէն և թէ ռութեներէն արտասանուին։

—Թայմսին Վիեննայի թղթակիցն հոկտ. 9 թուով սա ուշագրաւ դիտողութիւնը կը հեռագրէ վիճակահանութեանց ջատիչ և մեղկացուցիչ ազդեցութեան վրայ։

«Ուշնայ գնդի մը սպաներէն մին այս օրերս վատկեցաւ 200,000 ֆիորինի կամ 16,000 անգլ. ոսկւոյ պարգեւը Վիեննայի քաղաքային փոխառութեան վիճակահանութեան մէջ։ Շատ չքներ որ վիեննացի սպասաւոր մ'ալ 150,000 ֆիորին չահեցաւ ուրիշ վիճակահանութենէ մը։ Այս տեսակ դէպքեր պատճառ են դրամի վերաբերեալ գործոց մէջ Աւստրիացւոց եւ Մաճառաց զուարթ անտարբերութեան։ Այսպիսի վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամեն շաբթու, և մեծ պարգեւները կը շահուին սեղանաւորական ձեռնարկութեանց մէջ, ամիսն առ նուազն երկուքս։ Որովհետեւ վիճակահանութիւնք խիստ հսկողութեան ներքեւ են, ամեն ոք կը ճանչէ մէկն որ մեծ հարստութիւն մը վաստակած է գնելով վիճակահանութեան տոմսակ մը, և հետեւապէս ամեն դասեր փոխանակ պարզապէս դրամ խնայելու, կը նախընտրեն վիճակահանութեան դիմել։ Խոհարարներ և սպասուհիք իրենց թոշակին մեծագոյն մասը կը վճարեն՝ յանկարծակի հարստանալու հաւանականութիւնը գնելու համար, և այս սովորութիւն բանաւոր թիւերու մասին արտասովոր նախապաշարումներ առած է անոնց։ Աւստրիոյ Խորհրդարանին մէջ քանիցս ուշադրութիւն հրաւիրեցաւ այս սովորութեանց մեղկացուցիչ ազդեցութեան վրայ։ բայց ժողովուրդը քանի որ աչքի առջեւ ունի յիշեալ սպային և սպասաւորին բախտաւորութիւնը, կամ ուրիշ այն տեսակ բախտեր, իրենց հայրենակցաց խնայութիւնները պաշտպանել փորձող բարեկարգիչներուն ջանքերն ապարդիւն դարձուցած կը մնան։» (Յայտնի է թէ Եւրոպոյ աւելի յառաջացեալ երկրաց մէջ վիճակահանութիւնք ըստ մեծի մասին արգիլեալ են, և կառավարական յատուկ արտօնութեամբ և խիստ սահմանաւոր պարագայից մէջ եւեթ կը թոյլատրուին։)

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ

Վիեննա, 11 հոկտ. Վերջին օրերս խնամով քննուեցան այն երկաթեայ գծեր որոց վրայէն կ'անցնի Վիլհէլմ Կայսր, ինչպէս յառաջագոյն քննուած էին գերմանական երկաթուղիք։ Պարզուեցաւ թէ Զուրիխ Ներքին գնդեցկացման համար 950,000 ֆր. ծախք եղաւ։ Հռոմ մայրաքաղաքին մաքրացման համար եղած ծախքն անհաշուելի է։ Այս պատճառութենէ օգտեցաւ Պ. Քրիսպի՝ գործ տալու համար հաղարաւոր գործաւորաց, որք անկարգութիւններ կընային յարուցանել։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՈՒՄԲԵՐԹՈ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԵՒ ՊԱՊԻ ՀԵՏ

(ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔ ԼՈՒՐՀԱՆԳԱՍԻ)

Հռոմ, 11 հոկտ.—Կայսերական կառախումբն Հռոմ հասաւ կէս օրէն ետքը ժամ 4ին։ Կայսրն ու Թագաւորը զիրար համբուրեցին չորս անգամ։ Կայսրն յայտնեցաւ Իտալիոյ գահաժառանգը (Նափոլիի Իշխանը.) մինչ Թագաւորը կ'ողջունէր Կայսեր եղբայրն (Հայնրիխ Իշխանն)։ Երկուց Վեհապետաց հետեւորդներուն ներկայացումէն յետոյ, Կայսրն և Թագաւորը մեկնեցան կառախմբէն՝ խուռն բազմութեան համակրանաց ջերմագին ցոյցերով։ Զրահապատ զօրք կը հետեւէին Վեհապետաց։ Թափորն յառաջացաւ երկու կարգ զօրաց մէջէն, եռանդալից և անվերջ ազազակներով ողջունելով։ Թափորը մտաւ Քուիրինալի պալատ, ուր Մարկարիտա Թագուհին և Իշխանուհիք Կայսեր կը սպասէին։ Կայսրը համբուրեց Թագուհւոյն ձեռքն։ Երկոքին Վեհապետք պալատն պատշգամն ելան շնորհակալութիւն յայտնելու բազմութեան, որ կը շարունակէր իւր համակրալից ցոյցեր։ Հռոմ գալու համար Վիլհէլմ Կայսեր դիչերն անցած ամեն տեղերը ժողովուրդն ի նշան ուրախութեան մեծ կրակներ վառած էր։

—Հռոմ, 12 հոկտ.—Դիչերը, Պ. Ալպանի, անօրէն հանրապետական-ընկերվարական լրագրոյ մը և փոքր մանչ մը ձերբակալեցան՝ Կայսեր ճամբուն վրայ, փոքր թուղթեր նետելնուն համար, որք իտալերէն և ֆրանսերէն ծանուցնալ բառերը կը պարունակէին։

—Հռոմ, 12 հոկտ.—Կայսրն առտուն դուրս ելաւ ձիով՝ աչքէ անցուցելու իտալեան զօրաց մարզանաց դաշտը։ Մէկ օրէն մէկ ժամ յառաջ Կայսրն եւ իւր եղբայր Քուիրինալէն մեկնեցան, ճաշելու համար Վատիկանի մօտ գերման դեսպան Պ. Ֆոն Շլէօզրի հետ։ Հրաւիրելոց մէջ կային Վատիկանու պաշտօնաւոր կարդինալք Ռամպոլլա և Հոէնլոէ և այլ եկեղեցականք։

—Հռոմ, 12 հոկտ.—Մէկ օրէն ետքը ժամ 1½ին, Կայսրը Պ. ֆոն Շլէզվրի հետ կառք նստաւ Վատիկան երթալու համար։ Կայսրն և Հայնրիխ Իշխան համակիր աղաղակներով ողջունեցան ժողովրդէն։ Կայսրն ի Վատիկան հասնելուն, Լեւոն ԺԳ իւր մեծ դահլիճին մէջ ընդունեց զն. Վեհափառութիւն, կանխորոշ յայտագրոյն համաձայն։ Պապն և Կայսրը պահ մը միակ մնացին. յետոյ Հայնրիխ Իշխան մտաւ, և երեքը միասին նստան իրարու յար և նման երեք թիկնաթոռներու վրայ, ամփոփանուշ մը ներքեւ։ Կայսրը Պապին ալ կողմն և Իշխանը՝ ձախ կողմը։ Ժամանակ մը խօսակցելէ յետոյ, ներս մտցուցին Կոմս Հերպերթ Պիսմարք և Կայսեր միւս հետեւորդները, զորս Կայսրը ներկայացուց Պապին, որ անոնց իւրաքանչիւրին զատ զատ քանի մը խօսք ըսաւ։ Վատիկանէ մինչեւ Քուիրինալ իտալեան զօրքեր բարեւի կեցած էին։ Կայսրը Վատիկանէ մեկնեցաւ ժամ 3.40ին։

—Հռոմ, 12 հոկտ. — Ումբերթօ Թագաւորը Սիցիլիայի զինուորական կարգին մեծ ժապաւէնը տուաւ Վիլհէլմ Բ.ի, նաեւ իտալեան զինուորական բարձր պատուանշան մը։ Վիլհէլմ Բ. ալ Նափոլիի Իշխանն անուանեց տեղական բրուսիական գնդին մէջ, որոյ պատուակալ պետն է Ումբերթօ Թագաւոր։ Պաշտօնական հացկերոյթին մէջ, Ումբերթօ Թագաւոր իտալերէն լեզուաւ սա խօսքերով բաժակ առաջարկեց. «Խորին ուրախութեամբ և ջերմ երախտագիտութեամբ կ'ողջունեմ ասա, իմ պատանս մէջ, ասա, Իտալիոյ ոստանին մէջ, զկայսր Վիլհէլմ Բ.ի Հռոմ մեծ ազգի մը քով ներկայութիւնն վեհապետական փառաւոր գերդաստանի մը, որուն հետ կապուած եմ վաղէմի հաստատ բարեկամութեամբ մը, նոր հաստատիք մ'է մեր մէջ կնքեալ նիզակակցութեան վասն խաղաղութեան Եւրոպոյ և մեր ժողովրդոց բարեկեցութեան։ Բաժակ կ'առաջարկեմ Ն. Կ. Վեհափառութեան՝ իմ օգոստափառ հիւրիս կենաց։ Իւր առաքինութիւնք հաւաստիք մ'են ինձ թէ Աստուած երկարատեւ ու փառաւոր վեհապետութիւն մը պիտի շնորհէ նմա։ Բաժակ կ'առաջարկեմ ի կենդանութիւն

—)(42)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՍԷՐԺ ԲԱՆԻՆ

Տիրուհին եւս մնաց այն ձեռքն որ պանքոմսերն իրեն կը կարկաւէր, և մեռամաղձօրէն գլուխն որորելով.

—Պահեցէ՛ք այս ստակն, ըսաւ, դրժբաղդաբար պէտք պիտի ունենաք անոր։ Նոտ վտանգաւոր ճանրու մը մէջ մտած էք, որ կերպ կերպ ցաւեր պիտի պատճառէ ամենուս ալ։ Ցօժարակամ այս գումարին տասնապատիկը կուտայի անմիջապէս, եթէ ապահով լինէի թէ խաղի թղթերուն ձեռք չպիտի դպցուցնէք այլեւս։

—Տիկի՛ն, գոչեց իշխանն անհամբերութեամբ։

—Ո՛հ, գիտեմ թէ ի՛նչ բան վտանգի կ'ենթարկեմ այս խօսքերը ձեզ ըսելով... Բայց սիրտս շատ լեցուած է. պէտք է որ դուրս տամ, ապա թէ ոչ կը խղդուէի։ Դուք ստակը կը ծախսէք այնպիսի մարդու մը նման որ չգիտեր թէ ի՛նչ է զայն շահիլը։ Եւ եթէ շարունակէք...

Տիկին Տէվառէն աչքերն Իշխանին վրայ բարձրացուցած էր։ Այնքան դեղնած տեսաւ զնա՝ զսպեալ բարկութենէն՝ որ չը համարձակեցաւ աւելի բառ մը արտասանել։ Երեսասարդին աչաց մէջ մահացու ատելութիւն մը կարդաց։ Զարհուրեցաւ, ղղջաց ըսածներուն վրայ, և քայլ մը յետս ընկրկելով, դէպի ծխարանին դուռն յառաջացաւ։

—Առէ՛ք այս դրամը, տիկին, գոչեց Սէրժ դղրահար ձայնիւ, առէ՛ք, ապա թէ ո՛չ ամեն բան առ յաւէտ կը վերջանայ մեր մէջ։

Եւ պանքոմսերն յափշտակելով, բռնութեամբ տիկին Տէվառէնի ձեռաց մէջ դրաւ զայնն։ Յետոյ, կատաղութեամբ, պատռելով այն մուրհակն որ պատճառեղած էր այս դառն տեսարանին, անոր կտորները վառարանին մէջ նետեց։

Տիրուհին՝ խորապէս յուզեալ, դանդաղաբար վար իջաւ սանդուղէն ուսոլոց ելած էր, մի քանի վայրկեան առաջ, այնքան հաստատակամ։ Նախազգացում մը ունեցաւ թէ անդարմանելի խզում մը յառաջ եկած էր իւր և փեսային միջեւ։ Բանիկի հպարտութեանը դպած էր։ Զգաց թէ նա չպիտի ներէր իրեն բնաւ։ Տրտում և մտմտոր՝ իւր բնակարանը վերադարձաւ։ Կեանքն՝ այդ հէգ կնոջ համար, թախծալից կը դառնար։ Իւր անձին վրայ ունեցած գեղեցիկ վստահութիւնն իսկ անհետացած էր։ Այժմ կը վարանէր ու կը խարխափէր, երբ որոշում մը տալու պէտք կար։ Ո՛չ եւս ուզիղ և ամենէն կարճ ճանրէն կ'ընթանար արիաբար։ Իւր հնչուն ձայնն սաթոլուած էր։ Միեւնոյն կինը չէր այլեւս, յողդողդ և ազդու, որում ոչինչ կը դիմադրէր։ Պարտութեան ի՛նչ ըլլալը ճանչցած էր։

Սաղիկն ալիրեն հանդիպելուն ընթացքը փոփոխած էր։ Այնպէս ինն կը թուէր թէ Միշլին կ'զգուշանար ո՛ր եւ է մեղակցութիւն ունենալէ տիկին Տէվառէնի հետ։ Մէկդի քաշուած մնալ կը կեղծէր մանկամարդ կինն, իբր թէ լաւ մը ցոյց տալու համար իւր ամուսնոյն՝ որ եթէ իւր մայրն ո՛ր եւէ եղանակաւ անհաճոյ երեւցած էր նմա, ինք մասնակցութիւն չունէր յայդմ և անպարտ էր բոլորովին։ Այս փոքրիկ մասնութիւնն, այս գաւառ վատութիւնները տիրուհւոյն սիրտը կը խոցոտէին։ Կղզար թէ Սէրժ ծածկարար կ'աշխատէր Միշլինն իրեն դէմ հանելու։ Եւ մանկամարդ կնոջ խօլ ցանկութիւնն անոր վրայ, զոր իբր իւր տէրը կը ճանչնար, թոյլ չէր տար մորը տարակուսիլ թէ ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէր նա այն օրն յորում հարկ լինէր ընտրութիւն մը կատարել մորն ու ամուսնոյն միջեւ։

Օր մը Միշլին իւր մոր քով իջաւ։ Ամիս մը կար որ զրկած էր զնա իւր այցելութիւններէն որք անոր ուրախութիւնը կը կազմէին։ Մէկ ակնարկով տիկին Տէվառէն դուշակեց թէ աղջիկը դժուարին բան մը ունէր իրեն հաղորդելիք։ Նախ, սովորականէն աւելի գորովալիր երեւցած էր, ուզելով գոգցես իր համբոյրներուն մեղմութիւնը մեղմացուցնել դառնութիւնն այն դիմադրութեան զոր տիրուհին դատապարտուած էր կրելու։ Յետոյ վարանեցաւ։ Սենեկին մէջ կը դառնար, պաճուճանքներ խառնելով և կիսաձայն երգելով։ Վերջապէս ըսելիքն որոշեց։ Թիւրեան եկած էր Սէրժի խնդրանօք որ մտահոգութեան մէջ էր իւր կնոջ առողջական վիճակին համար։ Այդ պատուական տոքթոր Ռիկօն, որ իւր ծննդենէն ի վեր կը դարմաներ զինքն, յայտնած էր արդարեւ թէ արեան պակասութիւն ունի։ Օդափոխութիւն հրամայած էր։

Այս խօսքերուն, տիկին Տէվառէն վեր առաւ գլուխն եւ սոսկալի կերպով մը աղջկանը նայելով.

—Կարմ կապէ՛։ Երկարաձգութիւն չուզեր։ Ճշմարտութիւնն ըսէ՛... Զգեզ կը սանի՛...

—Բայց, մայր իմ, գոչեց Միշլին այս բուռն ընդմիջումէն չփոթած, կը հաւատամ զքեզ թէ կը խաբուիս։ Առողջութեանս նկատմամբ ունեցած հոգածութիւնն է միայն որ կ'առաջնորդէ ամուսնոյս...

—Ամուսնո՛ւդ, գոչեց տիկին Տէվառէն փղձկելով։ Ամուսնո՛ւդ։ Ա՛հ, կորի՛ր, գնա՛։ Վասն զի եթէ հոս մնաս, չպիտի կարենամ ինքզինքս զսպել եւ անոր վրայօք այնպիսի բաներ պիտի ըսեմ զոր չպիտի ներես ինձ։ Բանի որ հիւանդ ես, իրաւունք ունիս օդափոխութիւն մը ընելու։ Ես՝ հո՛ս կը մնամ, առանց քեզի, շղթայիս կապուած, որպէս զի դրամ շահիմ մինչ դու հեռու դանուիս։ Գնա՛։

Եւ ջղաձգական ուժգնութեամբ մը աղջկանը թեւէն բռնելով, տմարդաբար հրեց զնա, առաջին անգամ կոշտութեամբ վարուելով անոր հետ, խելայեղ ձայնիւ կրկնելով.

—Գնա՛։ Առանձին թո՛ղ զիս։

Միշլին սենեկէն դուրս մղուեցաւ եւ իւր խուցն ելաւ, զարհուրած եւ ապշած։

Հազիւ մանկամարդ կինը դուրս ելած էր եւ ահա տիկին Տէվառէն իւր ունեցած յուզման հակահարուածը կրեց։ Ջիղերը թուլցան եւ երկայն աթոռի մը վրայ իյնալով, անշարժ մնաց, ինքզինքէն դուրս ելած, դառնապէս մտածելով։ Կարելի՞ բան էր որ իւր զաւակն, այդ պաշտելեալ աղջիկն, այսպէս լքանէր զինքն ամուսնոյն օրհասութեան հնազանդելու համար։ Ո՛չ։ Միշլին՝ իւր խուցն ելնելուն պէս, պիտի խորհէր թէ իրեն հետ կը սանի տան բոլոր ուրախութիւնը, եւ թէ անգթութիւն է իւր մայրը զրկել այն բանէն որ անոր կենաց երջանկութիւնը կը կազմէր։

Սակաւ ինչ սթափելէ յետոյ, տիրուհին դրասենեակ իջաւ։ Փոքր սանդուղին դաստիակէն անցած պահուն, տեսաւ որ իշխանին սպասաւորը վերի յարկը կելնէին, իրենց տիրոջ սնուսնկները կրելով։ Տիկին Տէվառէնի սիրտը ճմլուեցաւ։ Հասկցաւ թէ այս մեկնման խորհուրդը վճռանուած եւ կանխաւ որոշուած էր։ Թուեցաւ իրեն թէ ամեն ինչ վերջացած էր, թէ վասն յաւէտ կը մեկնէր իւր դուստրը, եւ թէ ո՛չ եւս պիտի տեսնէր զնա։ Երեք քայլ առաւ երթալ պատուելու համար Սէրժի որ մնայ, հարցուցնելու համար թէ ի՛նչ գումար կը պահանջէր Միշլինի ազատութեան փոխարէն, այլ Իշխանին հպարտ եւ այպանալից դէմքն՝ այն պահուն յարում բռնութեամբ իւր ձեռքը դրած էր պանքոմսերն, աչացը առջեւէն սահելով, գուշակեց թէ չպիտի կարենար բան մը ձեռք բերել։ Տրտում եւ յուսահատ, իւր գրասենեակը մտաւ եւ սկսաւ աշխատիլ։

Յաջորդ օրը, իրիկուան կառախումբով, Իշխանն և Իշխանուհին Նիս կ'ուղեւորէին իրենց բոլոր սպասաւորներով, և Սէն-Տօմինիք փողոցի բնակարանը կը մնար անշշուկ և ամայի։

ԺԹ

Անգլիացւոց ճեմավայրին ծայրն, արմատեներօք չրջապատեալ գեղածիծաղ ճանրուն ծայրն, որ ծովուն եզերաց կը հետեւի, հոսուէր չոմեաց ներքեւ, բարձրաբերձ ծառերու և կաղնեաց թաւուտի մը մէջեղը կը բարձրանայ սպիտակ ամբարանոց մը, վարդագոյն փեղկերով։ Ռուս կին մը, Ուորէզկի կոմսուհին, կառուցուցեալ տուաւ զայն հինգ տարի առաջ և անդ բնակեցաւ ձիւռ մը։ Յետոյ դարաւոտ ամրոցը բաղկացեալ կոհակաց միօրինակ ձայնն հոգնած և կապոյտ երկնից միասղաղալ փայլն ճանձրացած՝ իւր երկրին մտաւորականներու կարօտը քաշելով, յանկարծ մեկնեցաւ ի Ս. Բեդերպուրգ, վարձու թողլով այդ պաշտելի բնակարանը, որ բարեբաստիկ սիրահարաց ապաստարան լինելու յարմար վայր մ'էր։

Հո՛ն էր, այդ մրտավարդերուն եւ մշտադալար թուփերուն մէջեղ, որ իրենց բնակութիւնն հաստատած էին Միշլին և Սէրժ։ Մինչեւ այդ օրը Իշխանանուհին ճանաչած չէր Մարդը, իւր առեւտրական գործերով զբաղեալ, Բարիզն հեռացած չէր բնաւ։ Եւ Միշլին անոր քով մնացած էր։

(Շարունակելի.)

4 ՀՈՍԵՄԲԵՐԻ 1888 ԺԱՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՖՐԻԿԵԻ ՎԻՃԱԿԱԳՐԻՆ ՄԱՍԻՆ

Լոնդոն, 12 Հոկտ. — Զանզիբարի Ֆ. «Ազատ Մամուլ» գրում է հետևեալը. Ինչպէս գիտենք, Վիլ. Ֆոն Ֆոսի գնդի մասին ստացուած լուրերը հակասում են միմեանց։ Մի կողմից ասում են, թէ գնդի մեծ մասը ոչնչացուած է, մեռել է կամ գերի է ընկել, մինչ մեր կողմից ասում են, թէ գունդը ամբողջ է, միայն Ֆոն Ֆոսը գերի է ընկել։ Ինչպէս հայտնի է, Ֆոն Ֆոսը գերի ընկնելու դէպքում գունդի հրամանատարութիւնը ստանում է գնդապետ Ֆոն Ֆրանսուան։ Ֆոն Ֆրանսուան Գերմանիայի ամենաանուն սպաներից մէկն է։ Նա ոչ մի անգամ չի ունեցել հրամանատարութիւն։ Նա ծնուել է 1853 թուականին։ Նա ծառայել է Գերմանիայի գաղութներում։ Նա մասնակցել է Սուդանի ապստամբութեանը։ Նա ունի Գերմանիայի գաղութներում գտնուող զանազան գաղութներ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆՍ ՀԱՂՈՒՍ

Թանճէր, 15 հոկտ.

Մարոգի Կայսրը չատ ծանրապէս հիւանդ է։

Երեք մարտնաւէր այս պահուս ի Թանճէր կը գտնուին, Մարոգի կառավարութենէն գոհացումն խնդրելու համար Բորդուկէզ դրօշին եղած անարգանքին համար։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՈՒՅՑ

	Դահեկան
ամիս Լոնդրայի վրայ (պանքայի)	109 1/2
3 » » » (վճռական)	109 1/3
3 » Հարկերի » (պանքայի)	23 15
3 » » » (վճռական)	23 22 1/2

Օսմանեան Բոնսոլիսէ

Նբէկ երկայ գոց. (Մնաց.	Սերի		16 20
Գարագային գոյուեցեալ վերջը	»		16 20
Բերայի մէջ	»		— —
Առաւօտուն բացուեցեալ	»	Գ. Կ.	16 19
Բաղդատագրի գին	»	»	16 19
Նաւագրագրի »	»	»	16 19
Կէս օրին	»	»	16 19

ԲԱՆԿԵՐԱԳԻՐ ՏԱՓԵՐԻ

Նբէկ երկայ			37 30
Այս առաւօտ		Գ. Կ.	37 35
Կէս օր		»	37 35

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵՔԱԳԻՐ

Փոխան ութ(ի) 1858)	Սերի	Գ. Կ.	26
» 1862)			
» 1860)			
» 1863)	»	»	15 15
» 1872)			
» 1865)			
» 1869)	»	»	16 19
» 1873)			

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 15 Հոկտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. բանսիրեալ		97 5/16
Օսմ. »	Սերի Գ. բացուեցեալ	15 1/3
» » »	գոյուեցեալ	15 1/16
» » »	Ա.	25 3/4
» » »	Բ.	—
» » »	Գ.	—
Օթոման 1871		81
Փոխառութիւն 1877		93
Պանք Օթոման		11 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873		99
Նէգիպտական միացեալ (ռէնթէնիէ)		82 1/2
» առանձնա. (բրիվիլէժիէ)	Գ. Կ.	100 3/8
Տպրա Սանիէ	Գ. Կ.	76 3/8
Տօմանիալ (փոխառ. Լաշիրա)		101 3/4
Հանգարտական պարտաւորագիր 4 %		— —
Փոխանակութիւն Լաշիրի վրայ		25 675

Վիեննա, 15 Հոկտեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 95
Օսմանեան երկաթուղի	22 70

Բարիզ, 15 Հոկտեմբեր ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Ֆրանսական Լանքի 4 1/2 %		105 50
» » 3 %		82 25
Օսմանեան բոնսոլիսէ	Սերի Գ. բացուեցեալ	15 42 1/2
» » »	գոյուեցեալ	15 25
» » »	Բ.	15 20
» » »	Գ.	15 20
Օսմանեան երկաթուղի		48
Իսպանիի բաժնեթուղթեր		— —
Պանք Օթոման		533 75
Գրեքի Լանիէ		623 75
» Յունիէ		1367 50
Բաժնեթոմս Լանիի		1308 75
Սուէզի ջրանցք		2217 50
Լաւատան 5 % 1877 ի		103
Իտալական Լանիէ		96 25
Սպանիական (արտաքին)		72 3/8
Եգիպտական միացեալ		419 37 1/2
Բրազիլիէ թիւրք		412 50
Հելլենական 5 %		417 50
Զէք Լոնտրայի վրայ		25 36

ԲԱՐԻԶ ԲԱԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 15 հոկտ. ժ. 10 և 30 երեկոյ

Ֆրանսական Լանքի 4 1/2 %	— —
Օսմանեան բոնսոլիսէ	15 27 1/2
Եգիպտական	419 37 1/2

ԱՐՄԱՒԻՐԻ ՀՐԴԵՀԸ

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 29 սեպտ.

Հրդեհն ծագած է սեպտ. 27 ցերեկուան ժամը 5 ½-ին վանքին հարաւային կողմի հիւրանոցներուն կից՝ Տօնտուեան Յովհաննէս անուն անձի մը տնէն, որոյ բակին մէջ քանի մը փոքրիկ տղաքներ լուցկի վառելով հոն գտնուած քթանի դէզերը կրակի տուած էին։ Հրդեհի ըսկզբնաւորութեան ժամանակ հարաւային հովն ուժգնութեամբ կը փչէր, որով վայրկեանի մը մէջ կրակը ահագին տարածութեան մը վրայ կը լայնէր տուն, խանութ, շտեմարան և այլն։ Գործելու կարող այր մարդիկ բոլորովին բացակայ կը գտնուէին գիւղէն, մէկ մասն ուխտաւորաց փոխադրութեան, մաս մ՚ալ կարեւոր գործոց համար սայլորդութեամբ հեռացած էին գիւղէն, ուրիշ մաս մ՚ալ խմուելեաց շինութեան աշխատելու դացած էին, որով գիւղի մէջ կը մնային միայն ծերունի տկար մարդիկ, կանայք և մանկտիք։ Հրդեհէն իւր առջեւ արգելիչ պատճառ մը չգտնելով ջրոս ժամուան մէջ մոխրի դարձուցած է 134 տուներ որք աշնան ներկայ եղանակին լի էին երկրագործական բերքերով, ինչպէս են կտաւատ, քթան, խոտ, երդ, և որք դիւրաւտ նիւթեր ըլլալով պատճառ եղած են հրդեհին արագ բորբոքման եւ ծաւալման։

Այս միջոցին հրդեհին բուն սկզբնավայրին կից՝ վանքին հարաւային կողման Գրաւոյ Ֆաղ անուանեալ հիւրանոցն և Ղեւանդիանց ուսումնարանը բռնկեցան։ հակառակ եղած աշխատութեանց այդ կրակն չէնքերն փրկել անհնար եղաւ։ միւս կողմանէ հրդեհն կ՚սպառնայր նաև վանքին հիւսիսային կողման հիւրանոցներուն եւ շտեմարանին, որք երեք անգամ բռնկելով մարուած էին։ Պրուսա Թաղի հիւրանոցին կրակն կ՚սպառնայր նաև Թանգարանին զոր փրկելու համար թանգարանին և հիւրանոցի միջնակեալ մասն և ուսումնարանին և կրթարանի մասն քանդուելով վանքին մէջ հրդեհի վայրն կղզեցեալ վիճակի մէջ դրուեցաւ, սակայն վանքէն դուրս կը շարունակէր իւր աւերիչ ընթացքն և հասած էր վարժարանին մօտ, ուրտեղ Հ. Մամբրէ վարդապետի անխոնջ ջանիւք արգիլուեցաւ։

Այսպէս գիւղին կէսէն աւելի, վանքի Պրուսայի Թաղի հիւրանոցն և վարժարանն օրք երկուքն 3000 քառակուսի կանգուն չէնք մը կը կազմէին, հրամախ եղան, իսկ Ս. Տաճարն, Աբբայարան, Թանգարան, շտեմարան և արեւմտեան ու հիւսիսային հիւրանոցներն ազատուեցան։ Հրդեհի աղետալի ժամերուն մէջ անմոռանալի է շրջակայ իսլամ և քրիստոնեայ գիւղօրէից բնակչաց մատուցած գոհութեան արժանի ծառայութիւնքն, որք ի հեռուստ նշմարելով հրդեհն 150-200 հոգի դիմած էին յԱրմաշ օգնութեան, և եթէ սոքա չփութային՝ վանքն ամբողջ հանդերձ Ս. Տաճարաւ և համայն գիւղն հրոյ ճարակ պիտի լինէին։

Վանահայր Սրբազան Հայրն և միաբանութիւնն մինչեւ յետին վայրկեան չէին դադրած հարկ եղած ախատութիւնն ի գործ դնելէ, վանքն փրկելու և հրդեհն մարելու համար։ Տ. Խորէն Սրբազան, անմոլեալ իրաց վիճակն հաղորդած է Նիկիմիդիոյ կառավարիչ Վսեմ. Սէլիմ Սբերի փաշայի, և այլ կարեւոր անձնաւորութեանց։ Սեպտ. 28ին Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Ստեփան Եպիսկոպոս, Իսարէի ժողովոյ անդամ Մեծ. Մ. Գասպար էֆ. Տ. Գասպարեան և ստորագրողն ընկերակցութեամբ Թեոդոր Եաֆիէպէ Ահմէտ էֆէնտիի և հարիւրապետ Եուսուֆ աղայի փութացինք ի վանս։ մի և նոյն ժամանակ թղթակցութիւնը կառքով հաց կը զրկէր թշուառ հրիկղելոց բաշխուելու համար։ Այժմ 134 ընտանիք իւր 600 անձինք տընազուրկ և նօթի մնացած են և վայրկեանէ վայրկեան Նորին կայսերական Վեհափառութեան գթութեան կ՚սպասեն։ Տարակոյս չունիմք թէ կայսերական կառավարութիւն ինչպէս որ Արաբանպէկի հրիկղելոց չինայեց իւր առատաձիր գթութիւնը, մի և նոյն չնորհքն չպիտի զլանայ նաև Արմաշի թշուառ հրիկղելոց և իւր անհուն ողորմածութեամբը պիտի մխիթարէ գժբաղդ և զրկեալ գիւղացիս։

ՏՕՔԹ. Գ. ՃԷՐԲԱՀԵԱՆ

ՎԵՀ. ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Ի ԹԻՖԼԻՍ

Անցեալ 15 ին Թիֆլիսի հայ հասարակութիւնը բաղդ ունեցաւ դիմաւորելու ամենայն Հայոց կաթողիկոսն։

Արդէն մի ամբողջ ամիս է, որ լսուած էր, թէ Նորին Օծութիւնը այս տարուայ աշնանը ժողովի է այցելել իւր սիրած հօտին։ Այս լուրն իրականութիւն ստացաւ, երբ ամսոյս 11 ին Թեմիս սրբազան Առաջնորդը, Թիֆլիսից ուղևորուելով, շտապեց դիմել Հայրապետին մինչ իւր Թեմի սահմանը—մինչեւ Դիլիջան։ Չորեքշաբթի օրը լուր տարածուեց քաղաքիս ազգաբնակութեան մէջ, թէ Վեհափառ Տէրը ժամանելու է քաղաքս հինգշաբթի առաւօտեան, ժամի 8-ին, և ահա այդ կանուխ ժամին, Թիֆլիսի երկաթուղւոյ կայարանը արդէն լի էր դիմաւորող բազմութեամբ։ Բայց այդ միջոցին հեռագիր ստացուեց, որ Նորին Օծութիւնը Ղազտաֆիից ուղևորելու է միայն կէսօրուայ ժամի 12-ին և ժամանելու է Թիֆլիսի կայարանը 3 ժամից 3 բոպէ անցած։ Հաւաքն սորա, ժամի 2-ից սկսած, քաղաքիս երկաթուղւոյ կայարանում Նորից հաւաքուեցան՝ քաղաքագլուխը իւր պաշտօնակիցներով և քաղաքիս ձայնաւոր երեցփոխաններով, արհեստաւորաց վարչութեան անդամներն, համարները իրենց դրօշակներով, շրջապատած հասարակութեան խուռն բազմութեամբ։ Նշանակած ժամին Նորին Վեհափառութեան համար յատկացրած առանձին գնացքը մօտեցաւ կայարանին։ Հասարակութեան մէջ անմիջապէս տիրեց խորին լռութիւն և ամենեքեանք ակնածութեամբ իջեցրին գլխարկները։ Նորին Օծութիւնը, վայր գալով շոգեկառքից, բարեհաճեց ընդունել քաղաքագլխի և ոստիկանապետի շնորհաւորութիւնները ողջոյնք ժամանելու մասին և օրհնեց բազմութիւնը, որից յետոյ կայարանը թողնելով Ժողովուրդի սկեցցէ Հայոց ազգի Հայրապետը» անվերջանալի աղաղակներով։ Այնուհետև սկսուեցաւ գնացքն, որին առաջնորդում էր ոստիկանապետը։

Վեհափառը ընթանում էր բաց կառքի մէջ, որի առաջ, ձի նստած, գնում էին երկու քահանայ, կրելով կաթողիկոսական խաչն եւ գաւազանը։ Կաթողիկոսական կառքին հետեւում էին Ս. Էջմիածնից շնորհ բերած Սբր բազան եպիսկոպոսների կառքերը և ապա բազմութիւնը՝ նոյնպէս կառքերով և ոմանք ձիաներով։ Ճանապարհին կուտուած էր Ժողովրդի մեծ բազմութիւն, որ ակնածութեամբ ընդունում էր Հայրապետի օրհնաբեր ողջոյնը։ Ալեքսանդրեան այգւոյ առաջ, կամուրջին մօտ, արդէն սպասում էին գնացքին քաղաքիս բոլոր հայ հոգևորականութիւնը և մեր դպրոցների աշակերտներն ու աշակերտուհիները։ Այստեղ Վեհափառ Հայրապետը, իջնելով կառքից, շուրջառ առաւ և խաչը ձեռքին մտաւ ամպհովանիի տակ, որ կրում էին քաղաքագլուխ պ. Մատինեանը, իշխան Կոստանդին Բէհբուդեանը, իշխան Նապոլէոն Ամատունին և պ. Աբգար Յովհաննիսեանը։ Այնուհետեւ հոգևորականների դասը ընթացաւ դէպի Վանքի մայր եկեղեցին։ Առաջը գնում էին ներսիսեան դպրանոցի և միւս դպրոցների սաները իրանց ուսուցիչներով և դաստիարակներով, ապա երգեցիկ խումբը, հոգևորականների դասը խաչով և խաչվարներով և, վերջապէս, Վեհափառը ամպհովանիի տակ, խաչակնքելով և օրհնելով աջ ու ձախ շրջապատող ժողովուրդը։ Մտնելով Վանքի եկեղեցին և սովորական աղօթքը կատարելուց յետոյ, Վեհափառ Հայրապետը դարձաւ ժողովրդին, օրհնեց և բարեմաղթեց կենաց Օգոստափառ Կայսեր և Իւր պալատին։ Դուրս գալով եկեղեցուց, Հոգևոր Տէրը անցաւ երկու կարգ շարուած աշակերտների և աշակերտուհիների միջից և բարձրանալով Վեհարանի սանդուխի վրայ, նորից օրհնեց գաւթի մէջ խռնուած ահագին բազմութիւնը։

Մտնելով ապա Վեհարանի դահլիճը, Նորին Օծութիւնը բարեհաճեց ընդունել նահանգապետի պաշտօնակատար իշխան Շերվաշիձէի շնորհաւորութիւնը։

Երեկոյեան Վանքին եկեղեցւոյ պարիսպն և Վեհարանը չքեղ կերպով լուսաւորուած էին և ժողովրդի մեծ բանակութիւն, մինչեւ ժամի 10ը գիշերուայ, զբօսնում էր գաւթի լայնարձակ հրապարակում։

Ցուրախութիւն մեր՝ Նորին Վեհափառութիւնը վայելում է քաջառողջութիւն և պատկառելի դիմաց գծագրութիւնը պահպանած է առաջուայ նման անթառամ։

* * *

Այսօրս 17-ին առաւօտեան, ճիշդ 9 ժամին, Նորին Վեհափառութեան բաղդ ունեցաւ ներկայանալու Ներսիսեան Դպրանոցի հոգաբարձութիւնը։

Վեհափառ Տէրը օրհնելով հոգաբարձուներին, բարեհաճեց ակնարկել թէ որպիսի յատկութեանց պէտք է համապատասխանէ հոգաբարձութիւնը, որպէս զի արժանի լինի իւր կոչմանը։ Հայոց Կաթողիկոսը ներկայ բոպէին մեծամեծ և ծանր հոգսերով զբաղուած լինելով, կամեցաւ աւելացնել, որ կը հրամայէ հոգաբարձութեանը աւելի ուշ ներկայանալ՝ Իւր քանի մը ցուցմունքները լսելու համար։ Այնուհետեւ Նորին Օծութիւնը բարեհաճեց մատնանիշ անել, թէ որպիսի սերտ կապով միացած պէտք է լինի Դպրոցը և Նորա հոգաբարձութիւնը Ս. Էջմիածնայ հետ, որտառուշ կերպով բացատրելով Նորա Նշանակութիւնը, այն բարոյական աշակցութիւնը, որին այդ սուրբ վայրը կարօտ է Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ զաւակների կողմից։ (Արշալոյս)

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԻՆԳ ԿԵՐՊ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՆ ՎՐԱՅ

Բ. (¹)

Երրորդ դաստիարակութիւն մ՚ալ առաջարկելու դիտաւորութիւն ունիմ, մինչեւ իսկ չորրորդ մը և հինգերորդ մը, սակայն կարգաւ երթանք, մանաւանդ թէ մի զարհուրիր իմ այս ըսածէս, ուստանց ամբողջ ծրագիրս տան վայրկեանէն աւելի չպիտի տեւէ։ Բանիէօնն էինք, այժմ գանք Ֆոպոր Բուասոնիէռ։ կը մակարերես անշուշտ թէ քեզ ոչ ոք պիտի տանիմ, այո՛, արդարև Գոնսէրվատուար կերթանք։ հոս ձայնին կրթութիւն վրայ քեզ հետ պիտի խօսիմ։ զարմանալի չթռչիր որ ամեն տեսակ կրթութեանց համար դաստիարակներ ունենամք բաց ի այն գործարանէն որ ամեն օր, ամեն ժամանակ և ամեն արհեստից մէջ կը ծառայէ մեզ, այսինքն է ձայնը։ կ՚ուսուցանեն մեզ լսել, պարել, պօքսել, մարմնամարզութիւն և սրամտութիւն ընել, այլ չեն մոռցեր սորվեցնել մեզ խօսել և ոչ ալ կարդալ։ աւելի հեռուն երթամ, ուսումնարաններուն մէջ երբեմն հակառակը կը գործեն այնպէս որ բնաւ չես կարող խօսել։ օր մը, իմ աղաքներէն մին Լափոնթէնի ոտանաւորները ըսելու ատեն յիշեց դժբաղդաբար իմ տուած խրատներս և իր ոտանաւորները լաւ ըսելու յիմարութիւնը ունեցաւ։ անմիջապէս իւր ընկերները ծիծաղել սկսան և դասատուն ալ խստութեամբ ըսաւ իրեն։ «պարսն, այսպէս չեն կարդար, ծիծաղելու արժանի եղար»։ Մօտիժի վարժարանը այս դրութիւնը հալածելու պատիւն ունեցաւ, եւ մէկ ամիս առաջ լաւ ընթերցանութեան արհեստին վերաբերմամբ ուսուցիչներուն և մասնաւորապէս Պ. Ռէնիէի խրատները խնդրեց։ Հարկ է որ դուք ամենքդ ալ խորին համոզում ունենաք այս ըսածիս օգտակարութիւնը տեսնելու, որպէս զի ասոր համար եղած դասախօսութիւնները իրենց ուժը չկորսնցրնեն։ ուստի ըսելիքներս ձեզ ամենուդ կ՚ուղղեմ։ Դուք, ուսուցիչք, ընթերցման արհեստին մէջ պիտի գտնէք ձեզ օգնութիւն ուսուցանելու և միանգամայն ձեր ուժերը չսպառելու օգտակար մի բան, այն ալ ձայնն է, ձեր աշխատութեան գործն է նա, զայն գործածել սորվեցէք, որպէս զի սորվիք զայն խնամել, մանաւանդ թէ համեղացուցիչ ալ է, ուստի պէտք է սորվիք զայն գործածել, որպէս զի ձեր նպատակին հասնիք, ինչպէս որ նշանաւոր առած մը կ՚ըսէ, աշակերտաց ականջները ձեզ յանձնէք։ վասն զի անոր միջոցաւն է որ մինչեւ սիրտը և միտքը կրնաք հասնիլ։ դուք, ազգք, ձեր ակար կոզմէն պիտի բրենեմ ձեզ։ ո՞ր բանն է որ ձեզ կը նեղացնէ դպրոցական կեանքին մէջ, պիտի բսէք թէ դասերը գոց սորվին է, չատ բա, եթէ կ՚ուզէք կրկնապատիկ դիւրութեամբ սորվիլ ձեր ուսմունքը, նախ սկսեցէք զանոնք լաւ ընթեռնուլ։ երբ դասդ լաւ կարդաս կէս ատենդ ալ սեպուիս, զայն ատասանելու ջանքդ քեզ կ՚օգնէ իմանալու և այն ալ իր կարգին կ՚օգնէ քեզ գոց ըմբռնելու, նոյն իսկ բառին հնչմունքը դասդ կը ներմուծէ մտացդ մէջ և կը հաստատէ զայն։ կը կամիս տեսնել բաներս մի ազացդը, ահաւասիկ։ իմ յիշողութիւնս արդէն ծերէ, ի վաղուց կը ծառայէ ինձ և այսպէս բաւական մաշած կը սեպուի, մինչեւ ձերինը դեռ նոր է և բոլորովին պայծառ եւ հեշտ է, ուստի ձեր մէջէն որու որ կը կամիք ատաջարկութիւն կ՚ընեմ։ առնենք ձեռքերնիս ձեռէ մին և ես պատմեմ մի անծանօթ քերթուած և զայն շարադրենք բերանացի արտասանութեամբ, գրաւ կը դնեմ որ եթէ 25 վայրկեան պէտք է իմ ընկերին, ինձ համար մէկ քառորդ ժամ պիտի բաւէ։ գիտես ի՞նչտ, վասն զի բառերը դժուարաւ իմ ուղեղիս մէջ խոթելուն տեղ, զանոնք մեքենաբար կրկնելով, պիտի յանձնարարեմ ձայնիս և իսնացականութեանս գալ միանալ և հասնիլ յիշողութեանս օգնութեան։ տեսնենք թէ արդեօք պիտի ներէք 70 տարեկան աշակերտի մը այդպէս ուսանիլ, անշուշտ ոչ։ ուրեմն ձեր այս գերութենէն աւելի չուտ ազատելու միջոցը ստանձնեցէք ձայնէն... ընթեռնուլ սորվեցէք, մինչեւ անգամ եթէ ծուլութեան համար ալ ըլլայ, այս միջոցը գործածելու աւելի մեծ պատճառ մ՚ալ կայ։ դուք անենդ տնօրինեալ էք խնացական եւ ազատ արհեստներու, պիտի ըլլաք փաստաբան, դատաւոր, բժիշկ, գիտուն արհեստաւոր, այս կերպով ճառեր պիտի արտասանէք, լայտագիրներ պիտի կարդաք, հաշիւներ պիտի լինէք, յիշատագիրներու վրայ պիտի վճռարանիք, վիճակագ մասնաւորութիւններ պիտի ներկայէք։ ուստի ընթերցման արհեստը ձեզ համար ճշմարիտ մի արհեստ է և մեծ օգտակարութիւն ունի, ոչ իրր հանգոյց, այլ իրր կարեւորութիւն մեծ դեր կը խաղայ նա։ Պ. Ռէնիէ պիտի ապացուցանէ ձեզ թէ ընթեռնուլ սորվիլը խօսակցութիւն սորվիլ է, ուրեմն եթէ կայ ձեր մէջ մի անձ որ ապագային քաղաքականութեան համար պիտի պատրաստուի, այս դասերն իրեն կը յանձնարարեմ մասնաւորապէս իւր ապագայ պերճախօսութեանը համար։

Զորրորդ յառաջդիմութիւն մ՚ալ ձեզ կը կոչէ, արդեօք ո՞ւր տեղ, Վօժիռարի փողոցը, ա՛յո, այն փողոցին ամենէն վերի ծայրն ուր կը գտնուի Ժէզվիթներուն մեծ հաստատութիւնը։ միթէ հո՞ն է որ յառաջդիմական դասեր պիտի սորվեցնեն մեզ—այո—ո՞ր տեսակն է, խօսէ՛ ուրեմն։ ճիշտ այն յառաջդիմութիւնն է որ հին աւանդութիւն մը կը սեպուի այսօր, վասն զի նախնեաց մը սովորութիւնն է։ լաւ հասկընալու է թէ յառաջդիմութիւն մ՚է մեր նախնեաց մէկ բարի գործողութիւնը ձեռք առնելով շարունակել։ արդ Ժէզվիթներու դպրոցները միայն պահած են այն հին սովորութիւնն որ է խաղալ եւ վազել, արդի մեր դպրոցներուն մէջ վազելու սովորութիւնը կորսնցուցած ենք, ահա այն կըրթութիւնն է որ կը բաղձամ Ժէզվիթներէն փոխ առնուլ, այսինքն սրունքներու կըրթութիւնը։ իրաւ է որ իրենց աշակերտները ընդարձակ տեղեր ունին և մերիններս անկէ զրկեալ են, բայց միայն այդ չէ ձեր պակասը, չունիք անոնց մասնաւոր տարածը, հապա թէ պատանեկութեան կը հասնիք, ծանր և հանդարտ անձինք կըլլաք, երկերիս մէնակ կը շրջիք, զգաստ դատաստաց հոկողութեան ներքեւ։ մինչդեռ Ժէզվիթներուն դպրոցը, դասատուք իրենց պատմեանը վեր առնելով կը վազեն իրենց աշակերտաց հետ։ մի՞ բաներ ինձ որ ասոր փոխարէն մարմնամարզութիւնը ունինք, տարակոյս չկայ որ այդ բանը լաւ կը սեպեմ, բայց մի կրթութիւն է այդ և ոչ մի խաղ, այս բառը պէտք է ոսկեղօծ գրերով գրոշմուի մանկանց տատրանեայ օրինաց մէջ։ ասկայ առողջութեան հանմանուն է, նաեւ ցնծութեան եւ մինչեւ անգամ բարութեան։ ես ինքս տեսած եմ վերոյիշեալ նկարագրութեանս նըման օրեր եւ ինչպէս որ ըսի, տախտակամածի մը վրայ ելած եմ մրցանակաց պսակ ստանալու համար, և համոյր մ՚ալ ունեցած եմ պատկառելի ծերունի անձէ մը։ ընդհանուր մրցանակաբաշխութեան ատենը լսած եմ իմ անունս Սօրպոնի մեծ սրահին մէջ։ բայց կերդնում որ իմ դպրոցական կեանքս պահած անենաբուռն յիշատակս զինեմ խաղերն են։ երբ կը վազէինք 4, 5 ժամու չափ, կ՚զգային թէ կ՚ապրինք, ո՞րքան մեր արիւնը երակաց մէջ կը շրջէր ուրախութեամբ և ո՞րքան գլուխներս զերծ էին մտատանջութենէ եւ կատարեալ սրտով կը խնդային։ չեմ հասկնար թէ ինչպէս հին ատենուան մարդիկ, որոնք ատարներ կը շինէին երիտասարդութեան, գեղեցկութեան և մինչեւ անգամ երիչատութեան համար, չեն խորհեր զուարճութեան և խնդալու համար խորաններ կանգնել։ ուրախութեան զգացումն առողջութեան մէջ մեծ դեր կը խաղայ։ կարող եմ ըսածիս ամենաբարձր օրինակներ բերել պատմագիրներէն, որոնք կարելի է իրենց ունեցած վիճակին չէին հաներ եթէ զուարթ բնութիւն չունենային։ դու կը կարծես որ Հէնրի Դ. պիտի կարողանար յաջողել եթէ իրր օգնական չունենար խնդութիւնն։ երբ թշնամիք զինը նեղին, իր բարեկամները զինքը մատնէին, երբ իր գրասական վիճակը տխուր ըլլար, չատ անգամ յուսահատութեան կը մատնուար, բայց մէկն ի մէկ իր շրթունքներէն հանճարեղ իմաստ մը կը ցայտէր, մոատանջութիւնը բոլորովին արտաքսելով խնդութեան նշոյլ մը կ՚ըսատանար իր դէմքը։ Օր մը Պ. որ Լէսպրոն հարցուցին թէ ինչ բան այնքան դժուարութեանց, հոգատարութեանց և խարուսութեանց դէմ դնելու համար։ — իմ զուարթ բնութեամբս, պատասխանեց նա, իմ զուարթ դէմքս։ թէ գիտարդիկ և թէ գործողութիւնները մաքուր և հանգարտ սանձեցի, բաւաւ։ Վերջապէս մեր այս ամենաբուռնի մարդն անգամ, որուն փառաւորութեանը համար ոչ ինչ մնաց պակաս, մինչեւ իսկ զրպարտութիւն և ապերախտութիւն, կը կարծէ՞ս որ պիտի կարենար իր 75 տարիքին մէջ յաջողել այն գործն որ այսօր այնչափ օգտակար է մեզ համար, եթէ երբեմն սոսկալի փորձանքներու պատահած տեղն չուենենար իւր զուարթութիւնն անոնց դիմադրելու համար։ Ինդութեան ձայն մը այնու ճառագայթի մըն է, մաքուր օդի չընչաւոր մըն է։ խնդացէք ուրեմն բարեհամներս, խնդացէք, վազեցէք, խաղացէք քանի որ դեռ 25 տարեկան հասակին մէջն է։ . . . Հաւանական է որ մի բան դեռ ևս մնայ ձեզ երբ 75 տարիքին հասնիք, և անոր օգնութեամբը կարող ըլլաք ծերութեան բեռը տանիլ։ խնդութիւնը լաւ գինիի պէս ինքներու կը նմանի, ծերերուն կարմիր է այն։

Դիւռ մէկ քանի քայլ առաջ երթանք ու մեր երրորդ եւ կարեւորագոյն վերջը պիտի տեսնենք, այս անգամ երկայն չէ մեր ճամբան, քիչ բան պէտք է այն վերջին կատարելութեան հասնելու համար ուր կ՚ուզեմ ձեզ տանիլ, այսինքն Շարթալի գօլէժը։ Ինչպէս որ արդէն գիտէք այս հաստատութիւնը Ֆրանսուա Ա.ի դատախօսութեանց ազրիւր է, նախ Ֆրանսուա Ա.ի դպրոց անուանեցին զայն, բայց ոչ սա և ոչ ալ Շարթալ հոն բան մը չբրին։ Պ. Կուպօ եղաւ նորա հիմնադիրն։ այս բարի մարդը մտածեց իր աշակերտները թագին դիրքերուն և ազատներուն այցելու կարգել, ինչպէս որ չատերն անկէ ի վեր իր օրինակին հետեւեցան։ այս դպրոցին մէջ ողորմութեան մի քանի հաստատեց, ահաւասիկ այն վերջին դատարարութիւնն որ կը բաղձամ ձեր մէջ ներմուծել, այն է արտի կրթութիւն։ բայց կը տեսնեմ որ Շարթալի գօլէժը կարող է ուրիշ կարեւոր դաս մ՚ալ աւանդել այս մասին։ անշուշտ կը զարմանաք թէ ինչպէս Պ. Կուպօ՚ն անունն իր բան գործին վրայ չեն դրոշմած քանի որ ազգին օգտին համար բրած էր։ ասկայ մի ապերախտութեան նշան է մարդկային սեռին, որ կարծես թէ կը փափագի հարագեաներէն խլել իրենց հարագատութեանց փառքը։ մեր դարուն ամենամեծ հնարագեաներն անգամ զրկուեցան այս իրաւունքէն։ պատուատոր, չոգենաւք, քլորոֆորմը, ելեկտրական թելը, լուսանկարը, այս բոլոր անմահ և անհուն բարերարութեանց հեղինակները զրկուեցան կրեցին։ մի բարեարութիւն միայն տեսած եմ այս մոռացութեան, այն ալ գրժբախտ Կլոթին բժշկին անունն է որ կիսօթին մեքենային վրայ դրոշմած տեսնելով զգացած ցաւէն մեռաւ։ Առանց նըմանեցնելու զկուպօ ամենամեծ հանճարներու, որոնց գործքերը այս տեղ յիշեցի, կարելի է ըսել թէ իր ժամանակին բարերարաց շարքին մէջ կրնայ դրուիլ, քանի որ հասարակաց կրթութեան համար նոր հորիզոն մը բացաւ։ կ՚ուզեմ հաւատալ թէ քսան տարիէ ի վեր ի զուր խնդրեցի այն ամեն կառավարութիւններէն որոնք իրարու յաջորդեցին հետզհետէ Ֆրանսայի մէջ, Նարթալի անուանը քով Կուպօիին ալ աւելցրնել, ի զուր յիշեցի անոր բրած բոլոր զոհողութիւնները, բոլոր ջանքերը, թէ որքա՞ն մաքառեցաւ այս հաստատութիւնը հիմնելու համար, նոյնպէս ալ ի զուր կրկնեցի թէ Ֆրանսա անոր չնորհիւ մի նոր դասախօսութեամբ օժտած է, թէ Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ անման հիմնադրութիւն մի դրած է նա, թէ իմ այս խնդիրքս տէրութեան կողմէ մի չնորհք չպիտի ըլլար, այլ պարզապէս մի պարտք զոր պէտք էր հատուցանել, թէ այս անմոռանալի յիշատակը Կուպօին ապահովեցաւ համար մեկ ժառանգութիւնը պիտի ըլլար, թէ այս անունը գրոշմելով տանը վրայ, հայրենեաց համար անձնանուիրութիւն ներշնչելու հարկադրիչ դաս մը պիտի ըլլար աշակերտաց։ այս ամեն բաներուս ընաւ ազդեցութիւն չունենան, ամեն տեղ և ամեն ատեն հայասակութիւն տեսայ ծածուկ, անտուն, անխոտտելի և անյաղթելի, որ յաջողեցաւ բարերարը բռնի հանել իր բրած բարերարութենէն։ այս օրինակին օգուտ քաղեցէք, սիրելի բարեկամներս։ Դուք որ երջանկութիւնն ունիք տպատ դպրոց մը կազմելու, դուք որ կարող էք գործածել իրր միակ օրէնք ձեր սիրտն ու խիղճն, ամենահար ըրէք զանոնք որ Շարթալի Գօլէժի անդամներն են և ձեր ցոյց տուած երախտագիտութեամբ յիշեցուցէք իրենց ապերախտութիւնը, այնպէս որ օր մը այս տանը վրայ կարող ըլլան կարդալ՝ Մօնժ-Կոտար։ վարժարան կը մաղթեմ որ ուշանայ այս կատարումը որովհետեւ Կոտար ուրիշ միջոց մը չունի ինքզինքը անմահացընելու եթէ ոչ իւր մահուամբը։ մինչեւ այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ ճվարիտ և հաստատ բազմաթիւ սերունդներ կազմել։ Ապագաներ չատ պէտք ունինք ատոր, Ֆրանսա բատ բաւական հիւանդ է։ բարեբախտաբար դուք կայք, երիտասարդք և ապագայ սերունդք, ձեր պարտականութիւնը որքան խիստ, այնքան ալ գեղեցիկ է, ձեր հայրենասիրութիւնը չպիտի ունենայ մերիներն ցնորումը և ոգեշունչ զգայուններ։ մենք 1830ին սերունդքս հպարտութեամբ կը սիրէինք զՖրանսա, դուք սիրեցէք զայն ապագային մէջ ինչ կերպով որ կ՚ուզէք զայն տեսնել, ճանաչեցէք թէ ամենոյր զբեզ։ իմաստուն խօսքը մարդկան բարոյականութեան առաջին օրէնքն է։

Ե. ԼԷՐՈՒԱԼԷ

Անդամ Ֆրանսական Ակադեմիոյ

Թարգ. Պ. Ֆ.

Պէրութ 9 սեպտ. 1888

(¹) Շար. 1416 թիւէն եւ վերջ.

20 ՓԱՐԱՅ ՖՐԱՆՍ ՄՕՏ, Բարիզեան չաբաթաթերթի մասայի եւ ասեղնագործութեանց. բազմաթիւ ճոխ պատկերներով, ընտիր պարունակութեամբ. կամուրջի գը-լուխը հայ զրավաճառաց եւ բոլոր լրագրավաճառաց մօտ։ 2137 1—5

ԾԱՂԻԿ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՈՒԹԵԱՆ

Հաւաքածոյ յաջխարհիկ լեզուէ.

Ի պէտս վարժարանաց

Ա. եւ Բ. Մաս

ԵՐԿԱՍԻՐԵՑ Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Այս կարեւոր գրագիրքն՝ որ մինչեւ

ԴՎԻԹՎԱՅԵՈՒՍՇՈԱՆ ԴԻՑՈՒՍԱԶ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿ ՏԱՐԵԼՈՒ ԱՌԹՈՒՆ ԵՎ ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿԸ ՏԱՐԵԼՈՒ ԱՌԹՈՒՆ ԵՎ ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՎԱՃԱՌԵՑՈՒՑԻՉ ՊԱՐԵՐԱՑՈՒՅՑ 500,000 ՊԱՐԵՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԵՐ 102,345

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱՌԱՋԱՐԿՎԱԾ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿԸ ՏԱՐԵԼՈՒ ԱՌԹՈՒՆ ԵՎ ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԶՈՒՅՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ 15,000,000 ՊԱՐԵՐԱՅԻՆ ԻՄԻՆՔ Ի ՀԱՅԵՑ

ՀԱՅԿԱԶՈՒՅՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ 15,000,000 ՊԱՐԵՐԱՅԻՆ ԻՄԻՆՔ Ի ՀԱՅԵՑ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿ 25 ՏՈՍԿ • ՄԻԱ 20 ԵՎԻՐՈՊԱ ԿԱՐԳ ՏՈՍԿ • ՄԻԱ 25

ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿԸ ՏԱՐԵԼՈՒ ԱՌԹՈՒՆ ԵՎ ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՑԱՆԿԱՑԱԾ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿԸ ՏԱՐԵԼՈՒ ԱՌԹՈՒՆ ԵՎ ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԿԱԶՈՒՅՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔԸ 15,000,000 ՊԱՐԵՐԱՅԻՆ ԻՄԻՆՔ Ի ՀԱՅԵՑ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿ 25 ՏՈՍԿ • ՄԻԱ 20 ԵՎԻՐՈՊԱ ԿԱՐԳ ՏՈՍԿ • ՄԻԱ 25

ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԱԿԸ ՏԱՐԵԼՈՒ ԱՌԹՈՒՆ ԵՎ ՄԻԱՑՅԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՎԱՃԱՌԵՑՈՒՑԻՉ ՊԱՐԵՐԱՑՈՒՅՑ 500,000 ՊԱՐԵՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԵՐ 102,345

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱՌԱՋԱՐԿՎ